

VALINNAISUUS VUOSILUOKILLA 7.-9., OHJEET VALINTOJEN TEKEMISEEN

Ylöjärven peruskouluissa opiskellaan 7. vuosiluokalla kaikille yhteisiksi määriteltyjä aineita, A2 -kieltä lukuun ottamatta. Oppilaiden vuosiviikkotuntimäärä 7. luokalla on 30 vvt, paitsi LUMA -luokalla opiskelevien viikkotuntimäärä on ylimääräisestä LUMA -tunnista johtuen 31 vuosiviikkotuntia ja vapaaehtoista A2-kieltä opiskelevilla oppilailla viikkotuntimäärä on 32 tuntia. Ylöjärvellä 7. luokalla taide- ja taitoainevalinnainen on kaikilla käsityö, jota opiskellaan yksi vuosiviikkotunti. Toinen valinnainen on tunne- ja vuorovaikutustaidot, jota opiskellaan sekä 7. että 8. luokalla yksi vuosiviikkotunti. Oppilaat saavat muokata omaa opiskelusuunnitelmaansa 7. ja 8. luokan aikana 8. ja 9. luokalle omien toiveidensa suuntaisiksi valinnaisuuden kautta.

Oppilaat opiskelevat 8. ja 9. vuosiluokalla 30 oppituntia viikossa. Opetussuunnitelman mukaan näistä kaikille yhteisiä oppiaineita on 8. luokalla 25 tuntia viikossa ja valinnaisaineita 5 tuntia viikossa, joista yksi on edellä mainittu ennalta määrätty kaupunkikohtainen valinnainen aine, tunne- ja vuorovaikutustaidot. Liikuntaa ja musiikkia opetetaan 8. luokalla yhteisenä oppiaineena. Yhteisten aineiden viikkotuntimäärä on 9. luokalla 24 ja valinnaisten 6 tuntia. Koulu tarkentaa oman vuosittain toteutuvan valinnaisainetarjontansa lukuvuosisuunnitelmaan syksyisin. Mikäli oppilas vaihtaa koulua tai tulee kouluumme toisesta koulusta, hän voi joutua vaihtamaan valinnaisaineitaan.

Kaksivuotisten valinnaisaineiden valinta 8. ja 9. vuosiluokalle

Oppilas tekee 7. luokalla yhteensä kaksi valintaa 8. ja 9. luokan ajaksi: hän päättää, minkä taide- ja taitoaineen opiskelua hän jatkaa 9. luokan loppuun asti (kotitalous, kuvataide, käsityö, liikunta tai musiikki) ja yhden koulun oman valinnaisen aineen. Valinnat tehdään koulun valintalomakkeella, joka palautetaan opinto-ohjaajalle yleensä joulukuun alussa. Musiikkiluokan oppilailla taide- ja taitoaine, joka jatkuu 9. luokan loppuun, on automaattisesti musiikki. Luma luokan oppilailla koulun oma valinnainen on automaattisesti luma -aineiden valinnainen. Luma -luokan oppilaat päättävät 7. luokalla ainoastaan taide- ja taitoaineen valinnaisensa 8. ja 9. luokkaa varten.

Yksivuotisen valinnaisaineen valinta 8. luokalla 9. luokkaa varten

Jokainen oppilas valitsee 8. luokalla kaksi yksivuotista yhden vuosiviikkotunnin pituista valinnaisainetta 9. luokalle. Molempia valinnaisaineita opiskellaan yksi vuosiviikkotunti tai tiiviimmin jaksoittain kaksi vuosiviikkotuntia = kaksi tuntia viikossa joko syksyllä tai keväällä. Tarjottavat valinnaisaineet ilmoitetaan 8. luokan keväällä ja niistä tiedotetaan tarkemmin sekä oppilaille että huoltajille 8. luokan keväällä. Musiikkiluokan oppilailla toinen näistä valinnaisista on automaattisesti musiikki. Oppilaille valittavat valinnaisaineet esitellään opinto-ohjauksen luokkatunneilla.

Valinnaisaineiden arviointi

Kaikki kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan numeroin (4-10). Päätötodistuksen saamiseksi arvosanan tulee olla vähintään 5.

Yhden vuosiviikkotunnin valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti. Päätötodistukseen tulee merkintä "hyväksytty" tai "hylätty". Arviointiperusteet on kirjattu koulun lukuvuosisuunnitelmaan. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnaisaine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa yhteisen aineen päättöarvosanaa.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päätötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisaineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä "hyväksytty". Valinnaisen kielen todistukseen mukaan otettu arvosana lasketaan mukaan päätötodistuksen keskiarvoihin.

Mitä valitaan 7. luokalla?

Oppilaat valitsevat joulukuun alkuun mennessä, minkä taide- ja taitoaineen opiskelua he jatkavat taide- ja taitoaineen valinnaisena ja minkä toisen valinnaisaineen he valitsevat 8. ja 9. luokalle. Valinnaisaineet esitellään opinto-ohjauksen oppitunneilla ja koulun kotisivuilla. Valinnat tehdään valintalomakkeella, jonka saa opinto-ohjaajalta.

Omia valintoja tulee harkita tarkkaan. Kannattaa pohtia omia kiinnostuksia, pohjatietoja, kykyjä ja taipumuksia sekä aineita, joista pitää. Mitä hyötyä valinnaisesta aineesta voi olla omiin jatko-opintoihin ja arkielämään? Valintojen tulee olla omista lähtökohdista tehtyjä, ei kaverin tai vanhemman toiveitten pohjalta päätettyjä. Valintoja tulee tehdä rohkeasti ja ennakkoluulottomasti. Tehtyihin valintoihin on sitouduttava. Valinnaisaineen vaihtoon oikeuttavat vain sairaus, koulun vaihto tai muu erittäin merkittävä syy. Vaihtamiseen tarvitaan rehtorin lupa.

Oppilas (paitsi mupa -ja luma -painotusluokkien oppilas) valitsee

- yhden taide- ja taitoaineen ja
- yhden valinnaisen aineen,

joita kumpaakin hän opiskelee kaksi tuntia viikossa 8. ja 9. luokkien ajan.

Vuorentaustan koulun musiikkiluokan oppilaalla taide- ja taitoaineen valintana on 4. luokalla valittu musiikki. Musiikkiluokan musiikkia opetetaan 3 tuntia viikossa. Taide- ja taitoaineen valinnainen on 8. luokalla automaattisesti musiikki (2vvt.) ja opetussuunnitelman kolmas vuosiviikkotunti tulee 8. luokalla valtakunnalliseen tuntijakoon kuuluvasta pakollisesta musiikin tunnista. Päättöluokalla musiikkiluokan 2 vuosiviikkotuntia tulee taide- ja taitoaineen valinnaisesta ja kolmas viikkotunti tulee 9.

luokan valinnaisesta, jolloin musiikkiluokan oppilaalle jää 8. luokalla yksi 9. luokan valinnainen opintokokonaisuus valittavaksi. Tämä valinta tehdään 8. luokalla.

Vuorentaustan koulun luma -luokan oppilaalla 8. ja 9. luokan koulun oma valinnainen on automaattisesti luma -tunnit (2vvt. 8. ja 9. luokilla).

A2 -kieli jatkuu ylimääräisenä valinnaisaineena yläkoulussa (2 vvt. / 8. ja 9. luokilla), mikä tuottaa oppilaalle 2 vvt. enemmän opetusta. A2 -kielen alakoulussa valinnot tekevät samat valinnat kuin muutkin oppilaat.

Taide- ja taitoaineen valinta

Taide- ja taitoaineita ovat

kotitalous,
kuvataide,
käsityö,
liikunta ja
musiikki.

Näistä oppilas valitsee yhden, jota opiskellaan taide- ja taitoaineryhmän valinnaisena 8. ja 9. luokalla 2 tuntia viikossa.

Kotitalouden, kuvataiteen ja käsityön opiskelu päättyy 7. luokan kevääseen, ellei oppilas valitse ainetta jatkossa taide- ja taitoaineen valinnaiseksi. Kun oppilas ei valitse edellä mainittua ainetta valinnaiseksi aineeksi, hänen ko. aineen opintonsa arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaan 7. luokan keväällä. Taide- ja taitoaineryhmän valinnaiseksi aineeksi valitun oppiaineen opiskelu jatkuu 8. ja 9. luokilla. Arviointi tehdään 8. luokalla 8. luokan tavoitekriteerien mukaan, ja päättöarviointi annetaan 9. luokan keväällä. Oppilas saa taide- ja taitoaineesta vain yhden arvosanan.

Musiikin opiskelu päättyy 8. luokalla, ellei oppilas ole valinnut sitä taide- ja taitoaineen valinnaiseksi. Tällöin 8. luokan arviointi tehdään päättöarvioinnin kriteerien mukaan. Kun oppilas on valinnut musiikin taide- ja taitoaineryhmän valinnaiseksi, musiikkia on 8. luokalla kaksi kertaa viikossa lukujärjestyksessä. Oppilas saa 8. luokan keväällä arvosanan normaalin musiikin sekä taide- ja taitoaineen valinnaisen musiikin yhteisten suoritusten perusteella. Oppilas saa siis vain yhden arvosanan, normaalia musiikkituntia ja taide- ja taitoaineen valinnasta musiikkituntia ei arvioida erikseen, vaan yhtenä yhteisenä oppiaineena. Päättöarvosana musiikin syventäväksi taide- ja taitoaineeksi valinneelle oppilaalle annetaan 9. luokan keväällä sen mukaan, millaiselle tasolle hänen musiikillinen osaamisensa on kehittynyt kolmessa vuodessa.

Liikunta jatkuu yhteisenä pakollisena aineena 9. luokalle asti. Liikunnan voi valita taide- ja taitoaineen valinnaiseksi, jolloin liikunnan päättöarvosana muodostuu pakollisen liikunnan sekä taide- ja taitoaineen valinnaisen liikunnan yhteisistä suorituksista. Oppilas saa siis normaali liikuntatunneista ja taide- ja taitoaineen liikuntatunneista yhteisen yhden arvosanan. Liikuntaa opetetaan 8. luokalla normaalin tuntijaon mukaisesti 3 vuosiviikkotuntia, joka toteutetaan käytännössä siten, että joko syys- tai kevätlukukaudella liikuntaa on kaksi kertaa viikossa lukujärjestyksessä. Kun liikunnan ottaa taide- ja taitoaineen valinnaiseksi, on liikuntaa 8. luokalla joko syksyllä tai keväällä kolme kertaa viikossa 2h kerrallaan. Vastaavasti 9. luokalla liikuntaa on kaksi kertaa viikossa 2h kerrallaan, kun liikunta on valittu taide- ja taitoaineen valinnaiseksi.

Luma luokan oppilailla on 7. luokalla 1 vuosiviikkotunti (biologiaa ja maantietoa), 8. luokalla 2 vuosiviikkotuntia (kemiaa ja fysiikkaa) ja 9. luokalla 2 vuosiviikkotuntia (matematiikkaa sisältäen ohjelmoinnin) valinnaisia luma -tunteja.

VALINNAISAINHEET JA JATKO-OPINNOT

Oppilas voi päästä aikomaansa jatkokoulutukseen, vaikka hän opiskelisi mitä tahansa taide- ja taitoainetta ja koulun omaa valinnaisainetta. Jatko-opintojen valintaperusteina käytetään yhteisten aineiden arvosanojen lisäksi myös valinnaisaineiden arvosanoja sekä niistä laskettuja keskiarvoja ja pisteytyksiä. Valinnaisaineen opiskelu voi joko parantaa tai heikentää oppilaan jatkokoulutukseen pääsymahdollisuuksia. Arvosanojen vaikutus yhteishakuun selitetään opinto-ohjauksen oppitunneilla.

Valinnaisaineiden vaikutus lukio-opintoihin haettaessa

Lukioon haetaan lukuaineiden keskiarvon perusteella. Lukion vuosittainen hyväksytyjen keskiarvoraja kertoo viimeisenä opiskelupaikan saaneen hakijan keskiarvon. Mikäli lukion viimeistä opiskelupaikkaa tavoittelee useampi kuin yksi oppilas samalla keskiarvolla, katsoo yhteishakujärjestelmä ensin oppilaiden hakutoivejärjestystä: ylemmällä hakutoivesijalla lukioon hakeva saa opiskelupaikan. Mikäli hakutoivejärjestys on hakijoilla sama, sen jälkeen järjestelmä vertaa hakijoiden kaikkien aineiden keskiarvoa toisiinsa. Taito- ja taideaineiden valinnaisella sekä toisella valinnaisaineella saattaa tässä tapauksessa merkitystä olla lukion opiskelupaikan saamisessa.

Oppilas voi lukion ainevalintoja suunnitellessaan päättää, jatkaako hän perusopetuksessa opiskelemansa A2- tai B2 -kielen opiskelua lukiossa. Kielen opiskelutason voi vaihtaa lukiossa siten, että vaihtaa A2 -kielen B2 -kieleen, tai aloittaa aivan alusta valitsemalla kielen B3 -kielenä. Lukiossa voi myös olla opiskelematta muita kuin pakollisia kieliä.

Erityislukioihin on omat erilliset pääsyvaatimuksensa. Erityistehtävän saaneisiin lukioihin hakemisessa voi olla hyötyä erilaisista valinnaisaineiden opinnoista. Näistä saa lisätietoa opinto-ohjaajalta.

Valinnaisaineiden vaikutus ammatilliseen koulutukseen haettaessa

Valinnaisainetta opiskellen voi hahmottaa omia edellytyksiä eri alojen ammatillisiin opintoihin. Valinnaisaineet tuottavat virikkeitä ja hyvää pohjaosaamista ammatilliseen koulutukseen, mutta mikään valinnaisaine ei ole ehtona jatko-opintoihin.

Ammatillisiin jatko-opintoihin haettaessa valintaperusteina käytetään kaikkien aineiden keskiarvon (yleinen koulumenestys) lisäksi myös taide- ja taitoaineiden arvosanoja (painotettavat arvosanat), ja niiden pohjalta laskettavia pisteitä.

Valinnaisen taide- ja taitoaineen lopullinen päättöarvosana annetaan 9. luokan keväällä. Oppilas voi nostaa tai laskea valitsemansa taide- ja taitoaineen arvosanaa kahden opiskeluvuoden aikana huomattavastikin.

Toisen koulun omaan valinnaisainekoriin kuuluvan taide- ja taitoaineen osalta opiskelijaksi ottamisessa otetaan huomioon sellaiset yhteisiin oppiaineisiin kuuluvat valinnaisaineet, jotka arvostellaan numeroin ja joiden oppimäärän laajuus on vähintään kaksi vuosiviikkotuntia. Yhteisen aineen arvosanasta ja siihen kuuluvan valinnaisaineen tai valinnaisaineiden keskiarvosta määräytyvät hakijan saamat valintapistet.

Aiheesta tarkemmin: <https://opintopolku.fi/wp/amatillinen-koulutus/amatillisen-koulutuksen-valintaperusteet-yhteishaussa/valintaperusteet-peruskoulupohjaisiin-amatillisiin-perustutkintoihin-2/>

Opetusministeriö päättää toisen asteen koulutuksen valintaperusteet asetusperusteisesti. Valintaperusteisiin voi tulla huomattaviakin muutoksia jopa vuosittain. Opinto-ohjaaja antaa lisätietoja sekä lukioon että ammatilliseen jatkokoulutukseen hakeutumisesta. Häneltä voi tiedustella, mistä valinnaisesta aineesta on hyötyä oppilasta kiinnostavalla ammattialalla.

VALINTOJEN TOTEUTUMINEN

Oppilaan toivomat valinnat pyritään toteuttamaan. Toiveet toteutuvat, mikäli kyseistä valinnaisainetta valinneita tulee riittävä määrä opetusryhmän muodostamiseksi, eikä ryhmä toisaalta muodostu liian suureksi tai jos oppilaan valinnat saadaan toteutettua lukujärjestyksessä. Huoltaja hyväksyy oppilaan valinnat. Valinnaisainetta ei tule valita sillä perusteella, että haluaisi päästä kaverin kanssa samaan opetusryhmään, sillä näin ei välttämättä käy, jos ryhmiä perustetaan useampia.